

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michałak

ZSR/500/9/2014/KCH

Warszawa, 9 lipca 2014 roku

Pan

Andrzej Seremet

Prokurator Generalny

Janusz Paweł Poluszkone Generalny,

doceniając podejmowane przez Prokuratora Generalnego inicjatywy zmierzające do doskonalenia funkcjonowania organów ścigania oraz w związku z rozmową, w czasie której sygnalizowałem pojawiające się problemy w zakresie praktyki ścigania przestępstw, pragnę przedstawić dalsze uwagi w tym zakresie.

Do Rzecznika Praw Dziecka napływa corocznie bardzo wiele spraw związanych z biciem dzieci przez osoby dorosłe oraz ich poniżaniem, czy innym złym traktowaniem. Stosowanie różnego rodzaju form karcenia w stosunku do osób małoletnich ze strony rodziców, opiekunów, czy też osób sprawujących nad nimi opiekę, stanowi fakt powszechnie znany. Czyny te najczęściej dokonywane są w środowisku domowym, co w dużej mierze uniemożliwia ingerencję właściwych organów i służb.

Na gruncie tych spraw z niepokojem obserwuję przypadki umarzania postępowań przygotowawczych z powołaniem się przez prokuratorów na tzw. pozaustawowy kontratyp karcenia małoletnich.

Ustawą z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw dodano art. 96¹ do ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Przepis ten wprost stanowi, że *osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych*. Przepis ten został wprowadzony do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jednak wywołuje on skutki także na gruncie innych gałęzi prawa, w tym m.in. prawa karnego. Przepis ten stanowi bezwzględny zakaz stosowania kar cielesnych przez osoby wykonujące

władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę nad małoletnim. Przed wprowadzeniem zakazu stosowania kar cielesnych, można było się go dopatrzeć również w art. 40 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r.), który stanowi, że *nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.*

Należy podkreślić, że zakaz stosowania kar cielesnych wywarł szczególny wpływ na zakres i obowiązywanie kontratywu pozaustawowego karcenia małoletnich. Wprowadzenie art. 96¹ do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego sprawiło, że obecnie niemożliwe jest powołanie się na karcenie wyłączające bezprawność w przypadku naruszenia przez rodzica/opiekuna nietykalności cielesnej małoletniego lub naruszenia czynności jego narządu ciała na okres poniżej 7 dni. Z tego względu czyny te są bezprawne, nawet jeśli zostały dokonane w ramach karcenia fizycznego dziecka przez rodzica.

Dlatego też, mając na celu wzmocnienie standardów ochrony praw dziecka oraz dostrzegając konieczność zmiany praktyki w zakresie ścigania przestępstw, na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6 poz. 69 z późn. zm.), zwracam się do Pana Prokuratora z prośbą o przeprowadzenie analizy przedstawionego wyżej zagadnienia przez Prokuraturę Generalną oraz o poinformowanie o jej wynikach.

Nadto, wydaje się, że konieczne pozostaje rozważenie zmiany praktyki prowadzenia postępowania przygotowawczego w zakresie ścigania przestępstw, gdzie pokrzywdzonym jest małoletni, z uwagi na zmianę obowiązujących przepisów prawa.

Jednocześnie w załączeniu przedstawiam przykładową dokumentację indywidualnych przypadków, która z uwagi na zawieranie danych osobowych i danych wrażliwych, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 1997 nr 133 poz. 883), nie podlega ujawnieniu.

z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

PROKURATURA APELACYJNA
W BIAŁYMSTOKU
ul. Włókiennicza 32
15-464 BIAŁYSTOK
tel. 85 67-68-100; fax 85 73-27-913
email: sekretariat@bialystok.pa.gov.pl

Białystok, dnia 1 sierpnia 2014 r.

Ap. III Ko. 440/12

dot. ZSR/500/9/2014/KCH

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

w Warszawie

W związku z przekazaną w dniu 16 lipca 2014 roku przez Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej do Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku kopią pisma ZSR/500/9/2014/KCH z dnia 9 lipca 2014 roku skierowanego do Pana Andrzeja Seremeta, Prokuratora Generalnego dotyczącego m.in. śledztwa Prokuratury Rejonowej w [REDAKTOWANO] o sygn. akt [REDAKTOWANO] (obecnie [REDAKTOWANO]) prowadzonego w sprawie znęcania się nad małoletnimi wychowankami Powiatowego Domu Dziecka w [REDAKTOWANO], to jest naruszenia art.207 § 1 k.k. uprzejmie informuję, że decyzja końcowa o umorzeniu śledztwa podjęta w dniu 31 grudnia 2013 w przedmiotowej sprawie jest prawomocna. Decyzja ta nie była zaskarżana przez strony procesu.

Powyższa sprawa była przedmiotem badań w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego, prowadzonego w Prokuraturze Okręgowej w [REDAKTOWANO] pod sygnaturą [REDAKTOWANO] - ostatnio w dniu 17 lutego 2014 roku.

W wyniku tych badań Prokuratorowi Rejonowemu w [REDAKTOWANO] zostały przekazane stosowne uwagi.

W związku z tym Prokurator Rejonowy w [REDAKTOWANE] w dniu 3 marca 2014 roku powołał biegłego psychologa w celu ustalenia czy stosowane wobec małoletnich kary mogły wywołać skutki o charakterze traumatycznym. Biegły psycholog z Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w [REDAKTOWANE] ma wydać odrębne opinie w odniesieniu do trzydziściorga małoletnich pokrzywdzonych, z których część przebywa w Domu Dziecka w [REDAKTOWANE] a część w domach rodzinnych, co powoduje konieczność zapewnienia stawiennictwa małoletnich na badania. Przewidywany termin sporządzenia opinii biegły określił na koniec sierpnia 2014 roku. Akta główne sprawy znajdują się w dyspozycji biegłego.

Treść przedmiotowej opinii będzie uzależniała dalszy tok postępowania w niniejszej sprawie.

Zastępca
Prokuratora Apelacyjnego

Marian Jaroszewicz